Stenogrammid

XIII Riigikogu, I Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 06.05.2015, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund
1. 13:02 Maksuerandite kaotamine
2. 13:11 Erakoolide rahastamine
3. 13:17 Piirivalve olukord ja väljakutsed
4. 13:26 Maardlas oleva maaüksuse kasutamise võimaluste leevendamine
5. 13:31 Laste toetamine
6. 13:38 Hariduse rahastamine
7. 13:47 Looduskaitseala haldamine
8. 13:50 Kõrghariduse ja teaduse rahastamine
9. 13:58 Eesti valmisolek tsiviilelanikkonna kaitseks

13:00 Infotund

14:00 Esimees Eiki Nestor

Tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Hetkel on kohal 66 Riigikogu liiget, puudub 35.

Infotunnis osalevad täna peaminister Taavi Rõivas, haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi ning keskkonnaminister Marko Pomerants. Eilsel päeval avaldas soovi infotunnis küsimust esitada 12 Riigikogu liiget. Tulenevalt sellest on tänase infotunni kord sarnane eelmise kolmapäeva omaga, nimelt registreerunud ... Palun aidata rahvasaadikut! Ma jätkan. Loodame, et rahvasaadik saab oma puldi korda. See, kes eile avaldas soovi küsimust esitada, saab võimaluse esitada ühe lisaküsimuse ja ka saalist saab esitada ühe lisaküsimuse, seega kokku kaks.

---

1. 13:02 Maksuerandite kaotamine

14:00 Esimees Eiki Nestor

Alustame. Esimene küsija on Kadri Simson ja küsimus on peaminister Taavi Rõivasele. Kadri Simson, palun!

14:00 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud Taavi Rõivas! 28. veebruaril toimus Eesti Televisioonis peaministrikandidaatide valimisdebatt. Juhan Parts, kes oli teie konkurent, küsis seal väga täpselt, kas te kinnitate, et Reformierakond ei kaota maksuerandeid. Täpsemalt öeldes kõlas teie duett Juhan Partsiga nii. Parts väitis, et Reformierakond on varjanud valijate eest väga suuri käibemaksuerandite kaotamisi, näiteks turismi käibemaksuerandi kaotamist, mis lööb otseselt 30 000 töökohta. Teie vastasite Partsile, et ärgu ajagu jama. Selle peale Parts küsis: "Kas sa ütled, et maksuerandeid ei kaota?" Ja nüüd tsitaat, teie vastus: "Absoluutselt, ütlen. See väide, mida sa omistad praegu, jääb väga tugevalt sinu südametunnistuse peale." See saade oli eetris päev enne valimisi. Nüüd, kaks kuud hiljem, räägib Reformierakond hoopis teist juttu. Miks te valetasite "Valimisstuudios"?

14:00 Peaminister Taavi Rõivas
Aitäh! Ma usun, et kui seda saadet tervikuna vaadata, siis on päris hästi näha selle küsimuse kontekst. Hea kolleeg Juhan tõi välja, justkui oleks Reformierakonnal kindel plaan minna kõikide maksuerandite kallale. Ta rõhutas päris mitut maksuerandit ja esitas seda kõike kui meie kindlat plaani. See oligi see, millele ma vastu vaidlesin. Kui vaadata, mida Reformierakond on nii enne kui ka peale valimisi öelnud, siis ideoloogiliselt, põhimõttena, me eelistame seda, kui vähem maksustatakse tööjõudu ning suurendatakse saastava ja kahjuliku tarbimise maksustamist. Samuti oleme pikki aastaid olnud seda meelt, et erandeid võiks olla pigem vähem kui rohkem. Kui te küsite, kas Reformierakonnal oli enne valimisi kindel plaan peale valimisi üks või teine konkreetne erand ära kaotada, siis ma ütlen, et ei olnud. Erandite kaotamised on meil lauale tulnud nii lapsetoetuste tõusu kui ka tööjõumaksude langetamise katteallikatena. Me arutasime valitsusliidu moodustamisel väga erinevaid erandeid. Ma julgen öelda, et vist enam-vähem ainuke maksuerand, mille kaotamist me üldse ei arutanud, oli ravimite erinev käibemaks. Me leidsime, et seda ei ole mõtet arutada, sest see on igal juhul vajalik ja soodustus läheb õigele sihtgrupile. Kõiki teisi erandeid me arutasime, aga mitte kui Reformierakonna lubadust või kellegi n-ö kindlat soovi, vaid pigem kui katteallikaid, selleks et me saaksime tööjõu maksukoormust vähendada ja lapsetoetusi tõsta ning tagada selle, et Eesti riik oleks kindlalt kaitstud. Nii oligi. Ei tasu seda võtta kui ühe erakonna asja. Kõik need teemad, milles me oleme koalitsioonileppes kokku leppinud, on kolme erakonna ühised asjad.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Kadri Simson, palun!

14:00 Kadri Simson
Aitäh! Lugupeetud Taavi Rõivas! Enne märtsikuiseid Riigikogu valimisi tegi Reformierakonna juhitud Rahandusministeerium kalkulatsiooni, kui palju ühe või teise erakonna valimislubadused maksavad ja millised on võimalikud tuluallikad. Reformierakonna platvormi kohta kirjutas Rahandusministeerium, et maksuerandite ärakaotamine võimaldab Reformierakonnal teenida riigieelarvesse üle 130 miljoni euro aastas. Arvestades, et Rahandusministeerium ei mõtelnud ise välja, mida üks või teine erakond mõtleb, vaid küsis kõigilt erakondadelt täpsustusi ja kohtus erakondade programmikirjutajatega, usun ma, et see 130 miljonit eurot ei olnud laest võetud. Milliseid maksuerandeid siis Reformierakonna kalkulatsioon täpsemalt sisaldas? 130 miljonit on suur osa praegustest maksueranditest.

14:00 Peaminister Taavi Rõivas
Aitäh! Ütlen ausalt, et ma ei tea, milliseid andmeid Rahandusministeerium toona arvesse võttis. Ta pidi seda tegema mingite oletuste pinnalt, sest kui me vaatame maksuerandeid kokku, siis nende maht riigieelarves on üle 300 miljoni euro. Miks just 130 miljonit või kust selline summa üldse tuli, seda ma ei tea. Ütlesime kohe alguses, et see on Rahandusministeeriumi arvutus. Minule teadaolevalt ei ole meie käest küsitud, millist konkreetset erandit keegi on silmas pidanud. Minu paremal käel istuv endine rahandusminister, kes oli ka läbirääkimiste osaline algusest lõpuni, tuletas meelde, et tegelikult on veel maksuerandeid, mille kaotamist me kõneluste käigus jutukski ei võtnud. Pigem vastupidi, me otsustasime ühte konkreetset maksuerandit oluliselt suurendada, nimelt pensionide tulumaksuvabastust. Me leppisime kokku, et nii nagu praegu on keskmine pension tulumaksuvaba, nii jääb ka tulevikus. Praktikas tähendab see, et kui seni on pensionide tulumaksuvabastuse hind riigieelarves olnud 159,7 miljonit eurot – tegemist on kaugelt kõige kulukama maksuerandiga –, siis tulevikus see summa valitsusliidu poliitika tulemusena suureneb. Ütleme ausalt välja, et see on maksuerand, mida me soovime suurendada, sest me tahame, et ka tulevikus oleksid kõik pensionid maksuvabad vähemalt keskmise pensioni ulatuses.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Marika Tuus-Laul, palun!

14:00 Marika Tuus-Laul
Aitäh! Austatud härra peaminister! Sellega, et me kaotame majutusasutuste maksuerandi ja tõstame käibemaksu 9%-lt 20%-le, Eesti riik mitte ei võida, vaid tegelikult kaotab. Me teame, et näiteks keskmine

turist jätab siia umbes 191 eurot, kusjuures sellest vaid 20% läheb ööbimisele. Näiteks spaaliit on väitnud, et kui see erand kaotataks, siis vähemalt pooled spaadest läheksid pankrotti. Miks me seda praegu siis teeme, kui turistide raha jääks seetõttu Eestisse tulemata, Eesti riik saaks vähem raha ja ka inimestel jätkuks paljude teenuste jaoks vähem raha?

14:00 Peaminister Taavi Rõivas
Aitäh! Kõigepealt, kui võtta aluseks see teie nimetatud suurusjärk, et vaid 20% läheb ööbimisele, siis võiks ju öelda, et kogu käibemaksuerand mõjutab turismi olukorda vähem kui 2% ulatuses kogusummast. Kui te arvate, et nende vähem kui 2% suurenevate kogukulude tõttu võiksid pooled turistid jätta siia tulemata – või mis see teie oletus täpselt oligi –, siis mina usun, et majandusloogika järgi on seda raske väga tõsiselt võtta. Majutusasutuste käibemaksuerandi kohta, mis, jah, teil on õigus, toob eri aastatel kaasa 22–25 miljonit eurot riigile saamata jäänud tulu, on mitmeid põhjendusi. On küsitud, kas pigem vajab toetust või soodushinda Eestisse tulev turist või vajavad seda raha näiteks lapsed, kellel ei ole võimalik huviringis käia. See on täiesti reaalne kaalumiskoht. Kui hinnata, kas meil on võimalik tulla vastu nendele ettevõtjatele, kes ütlevad, et käibemaksuerandi järsk kaotamine mõjutab nende ettevõtlust väga tuntavalt, siis ma arvan, et on küll. Me otsisime ka täna valitsusliidus partneritega võimalusi, kuidas seda käibemaksutõusu leevendada. Me arutame seda homme riigi eelarvestrateegia tegemisel ja ma julgen arvata, et küllap me leiame mingi mõistliku lahenduse. Igal juhul on oluline teada, et riigi eelarvestrateegias tuleb tulud-kulud tasakaalu saada ja raha tuleb leida nendele valdkondadele, mis seda kõige rohkem vajavad.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

2. 13:11 Erakoolide rahastamine

14:00 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsimus on haridus- ja teadusminister Jürgen Ligile. Selle esitab Martin Helme. Palun!

14:00 Martin Helme
Aitäh, härra spiiker! Härra minister! Te olete, härra Ligi, intervjuus Postimehele ja ka esmaspäeval kultuurikomisjonis väljendanud seisukohta, et erakoolide majandusraha ei peaks olema riigieelarveline, vaid seda peaksid maksma omavalitsused. Me teame konkreetsetest elukogemustest, et omavalitsused ei taha seda raha maksta. Vahepealse kompromisslahendusena, õigemini, kohtulahendi alusel on siiski riigile pandud kohustus see raha välja maksta. Nüüd siis üritatakse seadusmuudatusega see kohustus uuesti omavalitsustele panna. Minu küsimus on selline: miks üldse tehakse vahet lastele raha eraldamisel? See kõik võiks ju olla üks pearaha, mida makstakse sõltumata kooli omandivormist, on see siis era-, munitsipaal- või riigikool. Kas te pooldaksite sellist varianti ja kui ei, siis miks mitte?

14:00 Haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi
Aitäh! Ma ei märganud, et teie oleksite eile kultuurikomisjonis olnud. Aga eks ma püüan seletada. Lapsel ja lapsel vahet ei tehta. Riigi toetus katab enamiku õpikuludest, mis tekivad kõigis koolides, nii munitsipaal-, riigi- kui ka erakoolides. Peale selle on teatud osa majanduskulusid – see on väiksem osa kuludest –, mille traditsiooniliselt maksab kinni koolipidaja. Selleks on tal õigus koguda õppemaksu. Selline süsteem, nagu on Eestis kehtinud kuni 2011. aastani, on üks maailma kõige heldemaid. Nii massiivne erakoolide toetamine riigieelarvest on meie teada ainult Tšiilis, kus makstakse kinni lausa kõik kulud, ja Rootsis või vist Põhjamaades laiemalt, kus on keelatud võtta juurde eraraha ja need koolid peavad olema osa koolivõrgust. Meie olukord on keeruline selle tõttu, et Riigikogu tegi 2011. aastal ühe põhiseadusvastase otsuse, nagu omavalitsustel oleks kohustus maksta kinni kõik ülejäänud kulud, mis nüüd on leidnud kohtus lahendi. Seda kohustust, jah, ma arvan, ei oleks tohtinud neile panna ja see kohustus tuleb tühistada.

14:00 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

14:00 Martin Helme
Ma küsin ikkagi uuesti üle. Kui lapsi rahastatakse ühtemoodi, aga seda raha lihtsalt nimetatakse erinevalt – üks on pearaha, teine on majandusraha –, siis miks te tahate teha lastel vahet kooli omandivormi tõttu?

14:00 Haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi
Aitäh! Ma vastan siis uuesti, sest te küsisite veel kord sama asja. Ei, lastel ja lastel ei tehta vahet. Riik rahastab õpikulusid, eraldades raha õpetajate palgale, õppevahenditele, direktorite ja õppealajuhatajate palgale, koolitoidule, kõigis koolivormides võrdselt ja minu arust peaks see ka tulevikus nii jääma. Vaatamata sellele, et see süsteem on üks maailma heldemaid, ja vaatamata sellele, et see tegelikult paneb munitsipaalkoolivõrgu lisaraskustesse, kuna me kaotame seal käivet. Samas on munitsipaalkoolivõrk ajaloolistel põhjustel selgelt üledimensioneeritud. Lapsi on vähemaks jäänud ja selle koolivõrgu optimeerimine on üks suuri riiklikke peavalusid, milles muidugi riik, keskvalitsus, püüab omavalitsustele appi tulla.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Liina Kersna, palun!

14:00 Liina Kersna
Aitäh, hea eesistuja! Lugupeetud minister! Nagu me teame, on erakoolid ka Waldorfi koolid, religioossed koolid ja mitmed erivajadusega laste koolid. Kui riik või kohalik omavalitsus lõpetaks nende koolide tegevuskulude toetamise, siis see tähendaks väga paljudele koolidele uste sulgemist. Ma usun, et te kindlasti olete haridusministeeriumis arutanud, kuidas säilitada meie haridusmaastiku mitmekesisus. Kui te olete seda teinud, siis milline võiks teie arvates olla lahendus?

14:00 Haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi
Aitäh! Kõigepealt, nagu ma juba selgitasin, on meie süsteem erakoolide suhtes üks maailma heldemaid. Ma ei tunne kõigi kontinentide süsteeme, aga selle meie süsteemi tulemus on kindlasti koolivõrgu või hariduse mitmekesisus. Seda ei saa eitada. Kas sellest Riigikohtu otsusest tuleneb mingisuguseid sulgemisi? Mitte kuidagi ei saa seda välistada. Sulgemisi on koolivõrgus kogu aeg, suletud on nii riigikoole kui ka omavalitsuste koole. Loomulikult tuleb seda analüüsi täpsustada, aga süsteemi, kus riik, keskvalitsus, maksab kinni kõik kulud, pluss kool saab koguda õppemaksu, ei saa pidada jätkusuutlikuks. Sellepärast et, esiteks, selle tulemus on hariduse selge kihistumine, mis ei ole kooskõlas ühtluskooli põhimõttega, ja teiseks, selle tulemus on ka manipuleerimine hariduskuludega, mis on mõnes omavalitsuses juba alanud. Tähendab, loodetakse, et õnnestub oma koolivõrgust vabaneda sedapidi, et lükatakse see riigi kaela. Neid algatusi juba on. Seda ei saa lubada, sest riigile ei ole see jõukohane. Ma ei näe praegu hariduseelarves ka vähimatki šanssi tagantjärele kinni maksta seda 14 miljonit eurot, mida Riigikogu otsus põhjustas. Ma arvan, et osapoolte mõistev suhtumine võiks anda tulemuse, et me panustame edaspidi siiski õpetajate palka, sõltumata kooli omandivormist, mitte sellele, et koolivõrk laieneks kontrollimatult ja haridust kihistavalt.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

3. 13:17 Piirivalve olukord ja väljakutsed

14:00 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsija on Andres Herkel ja küsimus on peaminister Taavi Rõivasele. Palun!

14:00 Andres Herkel

Aitäh, härra juhataja! Austatud peaminister! Eile lükkasid ametkondade esindajad Riigikogu õiguskomisjonis üsna üleolevalt tagasi kollektiivse pöördumise piirivalve teemal. Kahjuks pean ma märkima, et õiguskomisjon läks sellega kaasa, käitudes sisuliselt taas sellise kummitemplina. Sedastati, et kõik toimib hästi, kõik toimib suurepäraselt. Siiski leidsin ma koalitsioonileppest ühe kriitilisema noodi. Punktis 12.4 on öeldud: "Tugevdame piirivalve koordineerimise võimekust siseministeeriumis. Analüüsime piirivalve ülesandeid ja väljaõppekorraldust muutunud julgeolekuolukorras." Öelge, palun, kuidas te kavatsete sellest punktist lähtudes toimida, seda punkti täita! Kas sinna võiks kuuluda ka piirivalve valdkondliku juhtimise taastamine PPA-s?

14:00 Peaminister Taavi Rõivas
Aitäh! Niipalju kui mina tean eile õiguskomisjonis toimunud arutelust, võin öelda, et komisjoni enamuse selge veendumus oli ikkagi, et Politsei- ja Piirivalveameti lõhkumine ei ole hea mõte, nii nagu ei ole riigimehelikud ka kõik need signaalid, mis praegu väga head tööd tegevat Eesti Vabariigi Politsei- ja Piirivalveametit kuidagi tegelikkusest nõrgemana näitavad. Ma arvan, et ka väljapoole Eestit ei ole riigimehelik saata sõnumeid, justkui Eesti piirivalve ei teeks head tööd, seda enam, et see etteheide ei vastaks ka tõele. Kui me vaatame viimaste aastate arengut, siis mina julgen kinnitada, et Eesti piirivalve on muutunud tugevamaks, motiveeritumaks ja oluliselt paremini varustatuks. Päris kindlasti soovime jätkata sellega, et kõigil piirivalvetöötajatel, keda idapiiril on *circa* 700, oleks väga korralik varustus ja palk ning ka kõige ajakohasemad töötingimused, mis on võimalikud. Ka sellel aastal investeerime oluliselt nii varustuse täiendamisse kui ka näiteks Piusa uue suure kordonihoone rajamisse, mille valmimise korral võime olla päris kindlad, et tegemist on Euroopa idapiiri kui mitte kõige moodsama, siis ühe moodsaima kordoniga, kus piirivalvetöötajatel on hea oma igapäevatööd teha.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Andres Herkel, palun!

14:00 Andres Herkel
Aitäh! Austatud peaminister! Te siiski ei vastanud mu küsimusele, kas valdkondlik juhtimine tuleb või ei tule. Aga ma vaatasin järele, et politsei ja piirivalve seaduse menetlemisel XI Riigikogus hulk aega tagasi – kahtlemata oli siis julgeolekuolukord teistsugune kui praegu – sisaldus seletuskirjas väga selgelt mõte, et PPA-l on valdkondlik juhtimine ja üks neljast osakonnast on piirivalveosakond koos selle valdkonna asedirektoriga. Miks see juhtimine on likvideeritud ja kas PPA ümberstruktureerimisel on järgitud XI Riigikogu antud juhiseid?

14:00 Peaminister Taavi Rõivas
Aitäh! Selleks et praegu toimivat juhtimisstruktuuri lõhkuma minna, peaksid olema väga kaalukad põhjused. Ma pean tunnistama, et nendelt, kes ütlevad, et Politsei- ja Piirivalveameti struktuur tuleks kapitaalselt ümber teha, võib-olla need organisatsioonid suisa eraldada, ei ole ma kuulnud veenvaid argumente. Küll aga nõustun ma igati selle hinnanguga, mille eilsel päeval ütlesid välja kolm inimest, kes on ise sisejulgeolekuasutusi juhtinud: Raivo Aeg, Andres Anvelt ja Kalle Laanet. Nemad ütlesid, et viis aastat on ühendamet tööd teinud ja nüüd selle lahutamine, arvestades üldist julgeolekuolukorda meie regioonis, ei oleks ilmselgelt riigi julgeolekut tugevdav samm. Ma nõustun nendega. Nad on kindlasti oma valdkonna eksperdid, nii nagu on oma valdkonna eksperdid ka need inimesed, kes praegu Politsei- ja Piirivalveametit juhivad. Need inimesed teevad oma tööd südamega. Nad teavad, kuidas Eesti piiri kõige paremini kaitsta, nad teavad, kuidas seda kõige paremini valvata. Meie asi poliitikutena ei ole mitte minna kätt vahele panema sellele, kuidas nad oma igapäevatööd korraldavad, vaid ühiselt tagada see, et idapiir oleks korralikult välja ehitatud. Meil on vaja selleks kümneid miljoneid eurosid. Riigikogu tuge, teie kõigi tuge on selleks väga vaja. Ma loodan, et riigieelarve aruteludel te ei hääleta mitte ainult selle poolt, et piirivalvetöötajate töötingimused paraneksid – sellega saab valitsus ka oma jõududega hakkama –, vaid te hääletate sellegi poolt, et Eesti Vabariigi idapiiril saaks kümneid miljoneid eurosid investeerida.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:00 Külliki Kübarsepp
Aitäh! Hea peaminister! Kahjuks ei vastanud te ikkagi küsimusele, kuidas te oma koalitsioonilepingut täidate. Ma küsin siis järgmise küsimuse. Eesti piir on ka Euroopa ja NATO piir. Millised on konkreetsed ennetustegevused, kuidas me ennetusega tegeleme? Nimelt, piiril ei saa tegelda ainult kaitsega, vaid me peame tegelema ka ennetusega. Idapiir on konfliktide ja muude probleemide tõttu ettearvamatum. Samas on ka kogukondadel küsimus, kuidas meid kaitstakse. Mis on need konkreetsed tegevused, millega kogukondi kaasatakse, ja milline on ennetustegevus piiril?

14:00 Peaminister Taavi Rõivas
Aitäh! Kõige parem ennetustegevus on hästi väljaehitatud piir. On täiesti selge, et kui me suudame kõige tänapäevasemate vahenditega piirijoone mitte ainult kvaliteetselt maha märkida, vaid ka tehnoloogiliste vahenditega tagada, et iga väikseimagi piiritsoonis tehtud liigutuse kohta jõuab teave kohe kordonisse ja piirivalvetöötajatel tekib sellest videopilt, kui me tagame selle, et peale piiririba, mis töötab ka jäljeribana, ja korraliku aia on piiril kvaliteetsed korralikud andurid, siis see ei mõju mitte ainult ennetusena, vaid, ma usun, ka tugeva heidutusena. Kui ikkagi potentsiaalsed piiririkkujad teavad, et ei ole nii, et lähed lihtsalt võsas üle piiri ja loodad, et ei jää vahele, vaid sa tead, et sa jääd päris kindlasti vahele, sest iga sammu, mis selles tsoonis tehakse, registreerivad kas kaamerad või andurid või mõlemad, siis, uskuge mind, see töötab väga hea ennetusena. Keegi isegi ei mõtle piiri ületama minna või vähemasti vähendab see oluliselt tõenäosust, et potentsiaalsed piiririkkujad või ka salakaubavedajad selle ette võtavad. Samuti on loomulikult tähtis panustada n-ö järgmistesse tsoonidesse. Piirivalve töö ei käi mitte ainult vahetult idapiiril, mitte ainult vahetult piirijoonel, vaid neid tsoone on mitmeid. Sealjuures on oluline, nagu te väga õigesti ütlesite, kohaliku kogukonna kaasamine. Ka piiri väljaehitamise ja tugevdamise plaanides on arvestatud, et panustada ei tule mitte ainult vahetult piiriribale, vaid sellessegi, et Politsei- ja Piirivalveameti töötajatel oleksid head kontaktid kohaliku kogukonnaga.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

4. 13:26 Maardlas oleva maaüksuse kasutamise võimaluste leevendamine

14:00 Esimees Eiki Nestor
Järgmise küsimuse esitab Rein Ratas ja küsimus on keskkonnaminister Marko Pomerantsile. Palun!

14:00 Rein Ratas
Tänan, auväärt esimees! Austatud keskkonnaminister! Maapõueseaduse § 62 sätestab maapõue kaitse põhinõuded. Selle kohaselt võib Keskkonnaministeerium lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust teatud tingimustel. Tulenevalt sellest on era- ja munitsipaalomanduses oleva maaomandi kasutamise võimalused erinevate maardlate puhul, eeskätt pean silmas Põhja-Eestis paiknevaid graniidi-, lubjakivi- ja fosforiidimaardlaid, vägagi piiratud, tõsiseid raskusi on detailplaneeringute lõpuleviimisega. Kas teie arvates on võimalik leevendada eeltoodud kategooriasse kuuluvate maaüksuste kasutamise võimalusi? Olen rääkinud.

14:00 Keskkonnaminister Marko Pomerants
Aitüma selle küsimuse eest! Minu meelest jätsite te seal jorus nimetamata veel põlevkivi, mis on näiteks Lääne-Virumaal väga aktuaalne. Aga kui hästi lühidalt vastata, siis tõepoolest tegelevad nii Keskkonnaministeerium kui ka Maa-amet erinevate protseduuride kooskõlastamisega. Hästi jämedalt öeldes on statistika selline, et 90% nendest taotlustest kooskõlastatakse ja umbes kümmekond jäävad kooskõlastamata. Nii nagu keskkonnavaldkonnas ikka, on need alati kaalutlusotsused. Jah, kindlasti peab ministeerium vaeva nägema, et inimesed ka maal kusagil elada saaksid ja neid kohti oleks. Aga ma küll ei näe, et siin väga suurt poliitika muutust saaks ette võtta, sest maavara tahab samuti kaitsmist. Üks järgmine küsimus tegeleb selle teemaga pikemalt.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Rein Ratas, palun!

14:00 Rein Ratas
Tänan! Praegu ei suuda riik kui maavara omanik paljudel juhtudel – kui mitte öelda, et enamikul juhtudel – öelda, millal ühe või teise kinnistu maapõues paiknevat maavara ammutama hakatakse. Toimub see viie, kümne või saja aasta pärast, kes teab. Kas teie arvates, härra minister, ei ole aga maaomanik õigustatud teadma, millal ammutatakse tema kinnistu maapõues olevat maavara? Seda lihtsalt selleks, et oma kinnistut arendada. Olen rääkinud.

14:00 Keskkonnaminister Marko Pomerants
Aitüma! Ka minu elus on olnud selline periood, kui ma arvasin, et väga tore oleks, kui meie aluspõhja maavarade kohta oleks olemas selline, ütleme, ajalise suuna kaart, näiteks täpsusega viis aastat või mis iganes periood, kust saaks vaadata, millal mingisugust piirkonda mingi ettevõtmine ees ootab. Aga ma arvan, et kui konkreetse kinnistu omanik pöördub näiteks Keskkonnaameti ametnike poole, siis täpsusega, ma ei tea, viis või kümme aastat suudetakse talle see vastus anda. Mina näiteks suudaksin.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Märt Sults, palun!

14:00 Märt Sults
Aitäh, härra eesistuja! Härra minister! Küsimus on Paljassaare kultuurilaidude kohta. Merepind ei kuulu kellelegi, merepõhi kuulub riigile. Tahan küsida, mispärast venis Keskkonnaministeeriumis eelmiste ministrite ajal kuus aastat Paljassaare kultuurilaidude detailplaneeringu kooskõlastamine ja vee erikasutusloa arutamine. Kas te oskate sellele vastata või ei ole veel asjaga kursis?

14:00 Keskkonnaminister Marko Pomerants
Aitüma küsimuse eest! Ma saan aru, et üks endistest ministritest on teie praegune kolleeg. Hetkel ei ole ta käepärast, aga tasuks temalt küsida. Teine, välisminister, liigub siin ka tihti ringi. Minul ei ole teile anda vastust, mis neil puudu jäi.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

5. 13:31 Laste toetamine

14:00 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsimus on peaminister Taavi Rõivasele. Andres Ammas, palun!

14:00 Andres Ammas
Aitäh, härra juhataja! Tere päevast, härra peaminister! Me oleme nüüdseks söögi alla ja söögi peale kuulnud valitsuskoalitsiooni kiidulaulu iseenesele, kui lapsesõbralikud on ikka praegune koalitsioonilepe ja tööd alustanud valitsus. Aga tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõus soovib koalitsioon siduda laste ülalpidamise eest saadava täiendava maksuvaba tulu lahti üldise maksuvaba tulu määrast ja jätta selle tänavu kehtivale tasemele. Nii et ühe käega annate ja teise käega võtate. See näikse kujunevat Reformierakonna käitumismustriks. Lapsetoetuste tõusu kuulutate valjuhäälselt, aga samal ajal suurendate vargsi laste arvelt tulumaksu laekumist. Kui uskuda seletuskirja, siis on 2017. aastaks planeeritud 2,1 miljonit eurot ja sealt progresseeruvas tempos järjest edasi. Kas te selgitaksite valitsusliidu sellise käitumise motiive?

14:00 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Mulle tundub, et te olete nüüd midagi sassi ajanud. Vaatamata sellele, et me valitsusliidu kõnelustel tõesti arutasime, kas lapsetoetuste tõusu ja tulumaksuvaba miinimumi suurenemise kõrval peaks säilima ka täiendav tulumaksuvabastus alates teisest lapsest, me otsustasime siiski, et, jah, see peab säilima. Kui me vaatame asjaolu, et üldine tulumaksuvabastus suureneb seni plaanitust kiiremas tempos, siis see kehtib ka lastega perede kohta. Kindlasti ei saa öelda, et lastega peredelt oleks raha ära võetud või et lastega perede arvel raha kokku hoitaks. Kui lastega perede kehtiv soodustus jääb alles ja lisaks suureneb kõikidel, sõltumata laste arvust, tulumaksuvaba miinimum, siis võib isegi öelda, et lastega pered võidavad mitmest kohast. Esiteks, üldine tulumaksuvaba miinimum suureneb, teiseks, alles jääb ka teisest, kolmandast ja järgmisest lapsest sõltuv täiendav tulumaksuvaba miinimum ning, kolmandaks, kasvavad oluliselt lastega seotud toetused. Esimese ja teise lapse toetus kasvab nelja aasta jooksul 60 euroni ning kui peres on kolm last, siis tulevikus hakkab pere kolme lapse pealt kokku saama tervelt 420 eurot riiklikke toetusi, mis on kindlasti oluline lisandus lastega perede toimetulekule. Nii et see hinnang, et lastega seotud toetusi võetakse vähemaks või et lastega pered hakkavad kõrgemat maksu maksma, ei vasta õnneks tõele.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Andres Ammas, palun!

14:00 Andres Ammas
Aitäh selgituste eest, härra peaminister! Aga ikkagi, miks ei võiks laste ülalpidamise eest saadav täiendav maksuvaba tulu suureneda koos üldise maksuvaba tulu määra tõusuga ka edaspidi, nagu see siiani on toimunud?

14:00 Peaminister Taavi Rõivas
Aitäh! Kõigepealt rõhutan veel kord, et lastega seotud täiendav tulumaksuvabastus jääb alles, seda ei vähendata. See algne info, mis te esitasite, oli õnneks ebatäpne. Aga põhjus, miks me otsustasime tõsta pigem lapsetoetusi, mitte veel täiendavalt suurendada tulumaksuvaba tulu peale selle suurenemise, mis toimub niigi kõikidel, laste arvust sõltumata, on küllalt lihtne. Me usume, et lapsetoetuste tõus on mõneti läbipaistvam ning mõjutab ka neid inimesi, kellel sissetulekut näiteks üldse ei ole ja kes tegelikult riigi tuge kõige rohkem vajavad. Tulumaksuvabast miinimumist ja laste arvust sõltuvast täiendavast tulumaksuvabast miinimumist on võimalik kasu saada üksnes juhul, kui inimene ka reaalset tulu teenib. Neid inimesi, kes tulu ei teeni, see üldse ei mõjuta. Aga lapsetoetuste tõus mõjutab ka neid inimesi, kes tulu ei teeni. Me ei ole kunagi teinud saladust sellest, et meil on olnud valitsusliidus maailmavaatelisi erinevusi. Reformierakond on seda meelt, et eeskätt tuleks tõsta lapsetoetusi nendel peredel, kes tuge kõige rohkem vajavad, nendel, kes elavad suhtelises vaesuses ja kelle toimetulekut on vaja kõige rohkem parandada. Aga me täielikult aktsepteerime, et meie partnerile on oluline tõsta lapsetoetusi nii, et kõigi laste toetused tõuseksid. See on meie ühine asi ja me toetame seda. Mis siis, et võib-olla meie oma eelistus oleks olnud teha seda natuke teistmoodi.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Monika Haukanõmm, palun!

14:00 Monika Haukanõmm
Aitäh! Lugupeetud peaminister! Jääme sellesama seaduseelnõu seletuskirja juurde. Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjast selgub, et füüsilise isiku maksustatavast tulust lubatud mahaarvamiste kogusumma väheneb 1920 eurost 1200 euroni. Seletuskirjast selgub ka, et te nimetate seda nii, nagu mõnevõrra piirataks mahaarvamiste kogusummat. 720 eurot ei ole ikka vist mõnevõrra. See puudutab eluasemelaenu intresse, koolituskulusid, annetusi. Öelge, palun, kuidas teie hinnangul see meede siis ikkagi toetab laste kasvatamist, kui väheneb võimalus saada tagasi raha eluasemelaenu intressidelt, koolituskuludelt, annetustelt või ka heategevuslikelt kingitustelt!

14:00 Peaminister Taavi Rõivas

Aitäh! Selle konkreetse otsuse seostamine laste ja peredega on ikkagi vägagi meelevaldne. Lastega perede toimetulekut parandavad lapsetoetuste suurenemine ja toimetulekupiiri oluline tõus, ligi poolteisekordseks. Nende perede toimetulek, kes tegelikult riigi tuge kõige rohkem vajavad, paraneb kõige rohkem. Lastega perede toimetulekut parandav samm on kindlasti ka tööjõumaksude langetamine. See kõik mõjutab lastega perede toimetulekut. Selle konkreetse piirmäära muutus on praegu rahaliselt küllalt väikese mõjuga, küll aga on tal potentsiaalne mõju suurte kulutuste ärahoidmisele tulevikus. Sisuliselt tähendab see, et ta võrdsustab inimeste, ütleme siis, tulumaksutagastust, sõltumata sissetulekust. Seni on piir olnud kõrgem ja inimestel, kelle sissetulekud ja eluasemekulud on suuremad, on ka tagastused olnud oluliselt suuremad kui teistel. Tulevikus on olemas piir, mis neid tagastusi teatud määral võrdsustab. Selle mõju riigieelarvele ei ole lähiaastatel kuigi suur, aga piiri seadmine teatud võrdsustava mõjuga siiski on.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

6. 13:38 Hariduse rahastamine

14:00 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsimus on Mailis Repsilt haridus- ja teadusminister Jürgen Ligile. Palun!

14:00 Mailis Reps
Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea minister! Jätkame selle küsimuse arutelu, mille üle kultuurikomisjoni liikmed said juba esmaspäeval teiega mõtteid vahetada. Nimelt, hariduse tulevik ja loomulikult ka hariduse rahastamine. Esimeses küsimuses toon esile üldise mure. Vaatame poolteist aastat tagasi vastuvõetud määrust, mille põhjal kohalikud omavalitsused (linnad ja vallad) saavad haridusraha. Enamikus omavalitsustes, kus on gümnaasium või kus laste arv kasvab, on rahastus ühe lapse kohta oluliselt vähenenud. Põhjendusi on toodud mitmeid, aga peamine on see, et riik aitab "optimeerida" koolivõrku ehk sunnib kohalikke omavalitsusi koole sulgema või andma gümnaasiumiastet ära riigile. Kas teie jätkate sama poliitikat, sundides kohalikke omavalitsusi rahapuuduse tõttu oma koolide gümnaasiumiastet ära andma?

14:00 Haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi
Aitäh! Tegelikult te võiksite selle teema läbi arutada minu eelkäija Jevgeni Ossinovskiga, mina ei tea teie kirjeldusega nõus olla. Seda väidet, et enamikus omavalitsustes on rahastamine õpilase kohta justkui vähenenud, ei võta ma puhta kullana. Ma pean selle üle kontrollima. Mul küll mingi aimdus on, kust selline tõlgendusvõimalus tekib, aga "enamikus omavalitsustes" kindlasti ei tähenda sedasama mis "enamikul lastel", siin on väga suur vahe. Kokkuvõttes on ju hariduse rahastamine siiski kasvanud ja seda ka viimastel aastatel. Olles rahandusminister, ma alati soovisin, et haridus saaks eelise. Rääkides, mis mehhanism riigigümnaasiumidega on, siis, jah, ma isegi arvan, et seda survet omavalitsustele peaks positiivses võtmes tugevdama. Kui koolivõrk jääb nii suureks – laste arv on ju demograafilistel põhjustel kaks korda vähenenud, aga muud näitajad koolis pigem mitte, pean silmas ruutmeetreid ja õpetajate arvu –, siis see ei ole jätkusuutlik. Koostöö omavalitsustega on kindlasti minu üks põhilisi ülesandeid. Tõenäoliselt hakkavad need suhted olema lepingulised. Ma loodan, et kohapealt tuleb ka operatiivne vastus. Omavalitsused on huvitatud riigigümnaasiumide võrgust, mis hoiab neil kõvasti-kõvasti kulusid kokku.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Mailis Reps, palun!

14:00 Mailis Reps
Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea minister! Jäi küll täiesti arusaamatuks, mismoodi saab koolide sulgemine rahapuuduse tõttu olla positiivne surve, aga jäägu see teie otsustada. Teise küsimusega tulen

tagasi erakoolide rahastamise juurde. Mul on teile võib-olla üsnagi lihtne küsimus. Nimelt oli 2014. –2015. aastal eelarves põhiseadusvastase punktina – see oli muuseas Reformierakonna muudatusettepanek, nii et ei ole mõtet seda kogu Riigikogu kaela sättida – ette nähtud selle jaoks, et erakoolid saaksid edaspidi toimetada nii, nagu nad õigusliku järjepidevuse ootuses on oma asjad seadnud, olulisel määral raha. Kas 2016. aastal jätkuvad samasugused lepingud samas mahus, nii et riik lepib erakoolidega kokku ja annab neile ühe summana veidikene juurde ka karbikulu tarbeks?

14:00 Haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi
Aitäh! Kui te andsite hinnangu mu eelmisele vastusele, siis pean täpsustama, et te andsite vale hinnangu. Riigigümnaasiumide loomine maakondades on igal juhul positiivne uudis, omavalitsuste kulude säästmine on positiivne uudis ning selle tulemusena toimuv õpetajate palga tõus ja usutavasti ka hariduse kvaliteedi paranemine on positiivne. Ei saa olla nii, et me jäämegi kütma karpe ja tühje klassiruume. Sama käib paraku ka erakoolide kohta. Me ei sea sellist eesmärki, et me kütame karpe. Me seame eesmärgiks, et ka erakoolides oleks õpetajatel korralik palk, seal oleksid korralikud õppevahendid ja teiste koolidega võrreldav koolitoit. Mis puudutab seda lahendust, mis sel aastal kehtib, siis see oli ikkagi eelmise valitsuse kiirotsus. Mina enda mälu järgi tol hetkel enam valitsusse ei kuulunud ega tea neid detaile. Aga see lahendus ei ole kunagi mõeldud jätkusuutlikuna, mitte kunagi. Eriti Keskerakond peaks protestima sellise variandi vastu, mistõttu tekib hariduse kihistumise risk. Mina jällegi olen vastu koolivõrgu sellisele arengule, kui kulude kontrollimise võimalus puudub ja kaob ära õpetajate palga tõusu võimalus. Ma olen kindlasti sellele vastu.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Tarmo Tamm, palun!

14:00 Tarmo Tamm
Aitäh, juhataja! Lugupeetud haridusminister! Ma küsin ka erakoolide rahastamise kohta, sest on ju olemas Riigikohtu lahend, mis demokraatlikus riigis kuulub täitmisele. Riigikohtu lahendi kohaselt on omavalitsused kohustatud erakoole finantseerima, aga see raha tuleb riigilt. Teie justkui ütlesite, et 14 miljonit eurot tuleks kohalikele omavalitsustele maksta, aga te ei kavatse seda finantseerida, sest see ei ole aus. Kuidas on võimalik Riigikohtu lahendisse selliselt suhtuda, et seda ei tule täita? Minu teada on praktika kujunenud selliselt, et selle raha saavad kätte need omavalitsused, kes pöörduvad selleks kohtusse. Aga võib-olla tuleks kohtuväliselt kokku leppida, et iga omavalitsus ei peaks eraldi kohtus käima, selleks et riigi käest raha kätte saada?

14:00 Haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi
Aitäh! Ma ei märganud, kas te olite enne saalis, aga see, mida te praegu rääkisite, ei haaku minu jutuga küll kuigi suure protsendi ulatuses. Kohtuotsuste täitmise kohustus on mulle tuttav. Mul ei ole tulnud elus palju kohtuotsuseid täita, seda on tulnud teha ainult Riigikogus, aga loomulikult on need täitmiseks. Ja need 14 miljonit eurot, millest te rääkisite, tuleb tagasiulatuvalt loomulikult välja maksta. Aga kui me jätame selle süsteemi samasuguseks, kontrollimatuks, siis sel juhul peame hakkama sõna otseses mõttes õpetajate palku vähendama. Sellega ma kindlasti nõus ei ole. Ma juba esimeses vastuses seletasin, et meie süsteem on erakoolide suhtes üks maailma heldemaid, ta võikski selliseks jääda. Aga see viga, et omavalitsustele pandi sund peale, tuleb kohtu otsusel kõrvaldada. Ma arvan, et ka omavalitsused peavad saama hinnata, milline koolivõrk on neile jõukohane ja milline kool nende koolivõrku sedavõrd täiendab, et ta on hädavajalik.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

7. 13:47 Looduskaitseala haldamine

14:00 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsija on Raivo Põldaru ja küsimus on keskkonnaminister Marko Pomerantsile.

14:00 Raivo Põldaru
Aitäh, härra esimees! Lugupeetud minister! Mida te arvate akadeemik Anto Raukase mõtetest selle kohta, et looduskaitsealade kasvu jätkumine on seadnud ohtu majanduse arengu ja ka elanike heaolu kasvu?

14:00 Keskkonnaminister Marko Pomerants
Aitüma, hea küsija! Loomulikult, akadeemikud ju magistri käest mingit nõu ei küsi. Kui Anto Raukas oleks selle artikli kirjutamise eel minu käest nõu küsinud, siis ma oleksin talle andnud head nõu seda artiklit mitte kirjutada, sest see maailm, mis meie ümber on, sellest kuidagi paremaks ei läinud. Aga muidugi, Õhtuleht on suure tiraažiga ja kõik on väga kena. Kuid mis puudutab nüüd seda teemat, siis kui ma ajakirjandusest õigesti mäletan, olete teie ju endine koolijuht ja olete kindlasti rääkinud oma õpilastele loodusrikkuse ja looduskapitali tähtsusest. Kui me vaatame seda olukorda, mis Euroopas praegu on, siis näeme, et kogu perspektiiv, mis puudutab looduskapitali kaitsmist, säilitamist ja väärtustamist, on indikaatorvärviga punaseks värvitud, mis tähendab, et olukord on väga halb. Aga mina, kes ma lisaks kõigele olen geoloogiharidusega, aktsepteerin seda, et keskkonnanõudeid täites peaks loodusvarasid kasutama, sh maavarasid kaevandama. Sellest saaks raha isegi keskkonnakaitsjatele palga maksmiseks.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Mark Soosaar, palun!

14:00 Mark Soosaar
Lugupeetud minister! Üks meie looduskaitsega seotud peamine mure on minul kui maainimesel ja varsti juba 70 aastat maal elanud inimesel see, et looduskaitse regulatsioone teevad ametnikud ja siis need tehakse kohalikele elanikele teatavaks. Mitmed ministrid on lubanud, et nad kaasavad rohkem kohalikke elanikke. Kes on siis parem looduse hoidja ja kaitsja kui mitte inimene, kes ise looduse keskel elab? Kuidas teie ministriks olemise ajal on kavas kohalikke elanikke kaasata meie loodusväärtuste hoidmisesse?

14:00 Keskkonnaminister Marko Pomerants
Aitüma! Mina olen oma lühikese ametiaja jooksul korduvalt öelnud, et hindan intellektuaalseid debatte, kus vastamisi on argumendid, keskkonnakaitselised ja sotsiaal-majanduslikud, aga mitte kategooriad "meeldib" või "ei meeldi". Kindlasti on ka täna töös mitmeid kaitse-eeskirjade uuendamisi ning inimestega need debatid käivad. Vaadake, kui me räägime looduskaitsest, mis on väga huvitav, siis paljudel juhtudel on ilma inimeseta täiesti võimatu head tulemust saada. Võtame näiteks Läänemaa puisniitude liigirikkuse. Kui seda niitu ei niidetaks või koduloomad seda rohtu sealt pealt ära ei sööks, kust see 70 liiki ruutmeetrile tuleks? Mitte kusagilt.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

8. 13:50 Kõrghariduse ja teaduse rahastamine

14:00 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsimus on Krista Arult haridus- ja teadusminister Jürgen Ligile. Palun!

14:00 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Me kõik teame, et meil on üldhariduskoolide rahastamisega probleeme ja õpetajate palka on vaja tõsta. Aga meil on olemas ka kõrgharidus. 2013. aastast on meil tasuta kõrgharidus nii päevases õppes kui ka avatud ülikoolis, kui on tegemist eestikeelse õppekavaga.

Minu küsimusel on kaks poolt. Kõigepealt, kuidas teie hindate, olles nüüd saanud haridus- ja teadusministriks, tasuta kõrghariduse võimaluse rakendumist meie ühiskonnas? On see positiivne? Teiseks, mida tähendab koalitsioonilepingu punkt, et te väärtustate eraraha kaasamist kõrgharidusse?

14:00 Haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi
Aitäh! Ma pean seda rakendumist vastuoluliseks, aga ei kavatse kuidagi algatada selle põhimõtte vaidlustamist või muutmist. "Vastuoluline" on siinkohal isegi juba kompliment, sest see, mis 2011. aastal valimiste eel välja käidi, oli minu arvates kindlasti vastuolus igasuguse terve kaalutlusega. Aga selle reformi või tasuta kõrghariduse kehtestamise käigus on ikkagi kõrgharidust ka reformitud ja see on iseenesest hea. Süsteem on muutunud kompaktsemaks ja tasuta haridus selles mõttes riigile vastuvõetavamaks. Minu ideoloogiline hinnang õppemaksule langeb küll kokku OECD omaga, mille järgi on kõrgharidusega inimesed põhilised võitjad ja osaline õppemaks aitaks haridussüsteemi ning oleks ka õiglane. Need inimesed elavad kauem, õnnelikumalt ja jõukamalt ning natukene panustada ei ole selle juures paha. Eraraha väärtustamine on kindlasti midagi, mis tuleb panna mehhanismidesse sisse. See mõte on ka meie programmist pärit ja ma olen juba jõudnud seda kõrgkoolidega arutada. Tegelikult tahaksid nad võimalust ühiskonnale laiemalt valgustada ka tasulisi vorme. Mõistagi peetakse silmas neid inimesi, kes on pigem vanemad, kellel üks kõrgharidus juba on ja kes tahavad end täiendada. See kõik aitaks parandada kõrghariduse rahastamist ning oleks õiglane, vabatahtlik ja ka sotsiaalselt, ma arvan, mõistlik.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Krista Aru, palun!

14:00 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Ma küsin veel ühe punkti kohta, mis on tekitanud palju elevust. Just eelkõige seetõttu, et ühest küljest on see väga positiivne ja väga õige, et me toetame rahvusteaduste rahastamist, aga samas on jäänud siin ka palju segaseks. Mida tähendab ikkagi, et toetatakse rahvusteaduste programmi Eesti ülikoolides? Kas see tähendab, et ülikoolid peavad ise mingi uue programmi algatama, või näeb ministeerium lisaks olemasolevatele programmidele siin veel võimalusi rahvusteaduste toetamiseks?

14:00 Haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi
Aitäh! See on selgelt tasakaalustav punkt. See ei tähenda, nagu me peaksime silmas ainult rakenduslikku mehhanismi, vaid see on midagi, mida tuleb meelde tuletada kui väärtust. Koalitsioonilepingu ja valimisprogrammi punktid ei peaks kandma nime "valimislubadus" selles mõttes, et ma luban ja teen uue asja või teen ära, vaid need on suuresti väärtuste kirjeldused. Nii tulekski võtta. Väga palju kritiseeritakse programme ja kokkuleppeid selle pärast, et need on ümarad ja ebakonkreetsed, aga väärtused ongi ümarad ja ebakonkreetsed. Ma usun, et see punkt on meie programmis tasakaalustamiseks mõeldud, et me ei oleks liiga tehnokraatlikud, hingetud ja praktilised, et rahvusteadused ei kaoks ja need ei peaks tundma ennast kuidagi tõrjutuna. Aga sisustada, jah, tuleb seda kõike haridusministril ja seda tuleb teha ka valitsuse tööprogrammiga. Nii et küll me rahvusteadused ära kaitseme. Minul küll siin sisemist tõrget, pehmelt öeldes, ei ole. Ma kipun oma taustalt rahvusteadustest liigagi rikutud olema.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Martin Helme, palun!

14:00 Martin Helme
Aitäh! Ma tulen ikkagi tagasi erakoolide rahastamise juurde. Oli juttu sellest, et erakoolide majanduskulud on kontrollimatud. Kunagi teie, härra Ligi, olite ju liberaal, siis oli konkurents hea ja eraalgatus samuti. Miks üldse peaks riik kontrollima erakoolide majandamist? Praegu on selline seis, et erakoolides kulub palgarahaks ehk personalikuludeks 75% kogu nende käibest, samal ajal kui munitsipaalkoolides kulub selleks 60%, st 40% kulub majandamise peale. Erakoolid majandavad ennast ilmselgelt efektiivsemalt, kusjuures seal on kõrgemad palgad. Miks see üldse peaks olema riigi asi?

14:00 Haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi
Vabandust, aga te vist ei ole seda teemat väga läbi mõelnud ega kuulanud mind enne. Ma ei ole kordagi öelnud, et me peaksime kontrollima erakoolide kulusid. Küsimus on selles, et riik peab kontrollima oma kulusid haridusele ja tagama ühtluskooli, tasuta hariduse ja üldse hariduse kättesaadavuse. Ta on olnud rahvusvahelises mõõtmes, nagu ma ütlesin, tõeliselt helde ka erakoolide vastu, selleks et tuua haridussüsteemi mitmekesisust. Aga kui luua selline põhimõtteliselt unikaalne süsteem, et riik lihtsalt maksab kinni esitatavaid arveid, siis selle tagajärg on hariduse kihistumine ja võimaluste vähenemine neil, kes panustavad tavakoolile. Sellepärast on koolipidaja kõikjal maailmas alati finantseerinud mingit osa, milleks ta on saanud ka õppemaksu koguda. Ei saa olla niimoodi, et olles riigina väga suure koormuse all infrastruktuuri suuruse pärast, maksame me lihtsalt kinni ka infrastruktuuri laiendamist. Ma ei väida, et erakoolid oleksid kehvade tulemustega, pigem on nad heade tulemustega. Ma ei väida, et nad oleksid majanduslikult ebaefektiivsed. Ei, nad on pigem efektiivsed, ka sel põhjusel, et nad saavad valida, kust startida, neil ei ole ajaloolist taaka. Aga see ei tähenda, et keskvalitsus oma ajaloolise pärandiga jaksaks kontrollimatuid eraalgatusi maksimaalselt kinni maksta. Ei! Ikkagi võrdselt kõigile. Õpetajate palk, õppevahendid, koolitoit – sellised fundamentaalsed asjad.

14:00 Esimees Eiki Nestor
Aitäh!

---

9. 13:58 Eesti valmisolek tsiviilelanikkonna kaitseks

14:00 Esimees Eiki Nestor
Nii, nüüd on infotunni lõpuni jäänud alla kahe minuti. Selle ajaga jõuab Mart Helme esitada peaminister Taavi Rõivasele ühe küsimuse ja peaminister jõuab vastata. Palun!

14:00 Mart Helme
Suur tänu, esimees! Lugupeetud peaminister! Julgeolekuküsimust on palju käsitletud viimasel ajal, ka täna. Minulgi on küsimus. Me näeme, et sõda ei jäta tsiviilelanikkonda mitte mingil juhul puudutamata. Kui suur on Eesti Vabariigi valmisolek, et tagada elanikele varjendid sõjalise konflikti puhul? Kui suured on riigi varud, et tagada elanikele – protsentuaalselt, ma mõtlen – toit, vesi, hügieeni- ja meditsiinivahendid?

14:00 Peaminister Taavi Rõivas
Aitäh, lugupeetud küsija! Ma kõigepealt ütlen, et Eesti Vabariik teeb kõik selleks, et sõda ei tuleks ja Eesti inimesed saaksid ennast oma kodumaal kindlalt tunda. Aga tõsi on ka see, et laiapindne riigikaitse tähendab, et igaüks saab oma rollist aru ja oskab erinevate ohtude korral käituda. Ma ei ole päris nõus sellega, et elanikkonna kaitse aluseks peaksid ilmtingimata olema tuhanded varjendid. Ma usun, et kõige parem elanikkonna kaitse on see, kui inimesed on hästi informeeritud sellest, kuidas tegutseda ja toime tulla. Riigikaitseõpetuse ellukutsumine kõikides gümnaasiumides on kindlasti üks asi, mis sellele kaasa aitab. Ka elanike aktiivne osalemine ajateenistuses, Kaitseliidus ja kõrgematel riigikaitsekursustel, kus ka mitmeid Riigikogu liikmeid oli rõõm kohata – kõik sellised asjad aitavad kaasa, et Eesti inimesed teaksid, kuidas ohu korral toime tulla. Aga ma veel kord rõhutan, et Eesti riik ei valmistu sõjaks. Eesti riik teeb kõik selleks, et sõda ei tuleks. Eesti on hästi kaitstud, meie kaitsevägi on väga tugev, seda kinnitab ka praegu käimasolev õppus Siil. Loomulikult teame me väga hästi, et Eesti kaitsmine ei ole mitte ainult meie asi, vaid Eesti kaitsmine on kogu NATO ühine asi. Me võime ennast kindlalt tunda.

15:00 Esimees Eiki Nestor
Aitäh! Infotund on lõppenud. Aitäh valitsusliikmetele!